

ЗАУВАЖЕННЯ

до звіту експертної групи

Відповідно до пункту 17 розділу II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 4 липня 2024 року за № 1013/42358, ознайомившись із звітом експертної групи

Назва ЗВО	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	63885
Назва ОП	Сімейна психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

заклад вищої освіти надає мотивовані **зауваження до нього**:

Відповідь на звіт експертної групи висвітлена у файлі, що додається.

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відповідь на зауваження ЕГ ОПП Сімейна психологія.pdf</i>	oKfZtYonI3oK+Bm/yKuc1OMT+sdPezwcQAFKPVyc ekI=

Шляхом підписання цих зауважень запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: **ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ**

Дата підпису: 03.11.2025 р.

**Відповідь на зауваження та рекомендації експертів
з акредитації освітньо-професійної програми
«Сімейна психологія»
спеціальності 053 Психологія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Керівництво Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, науково-педагогічні працівники та гарант освітньо-професійної програми «Сімейна психологія» спеціальності 053 Психологія висловлюють подяку за фахову експертизу освітньої програми та надані рекомендації. Звіт експертної групи уважно вивчено та проаналізовано. Загалом погоджуємось із висновками експертної групи, однак маємо деякі аргументи та пояснення щодо висловлених ЕГ зауважень і рекомендацій за відповідними критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Рівень В

Недоліки: не виявлено.

Рекомендації:

Гаранту ОП та НПП кафедри упродовж 2025-2026 н.р. наповнити каталог курсів вибіркових дисциплін освітніми компонентами, що розкриватимуть аспекти психологічної допомоги сім'ям військовослужбовців, сім'ям, що переживають невизначену втрату тощо. Це підкреслить спрямованість ОП на регіональний контекст та актуальні вимоги ринку праці.

Відповідь університету:

Спрямованість ОП на регіональний контекст та актуальні вимоги ринку праці є однією із пріоритетних цілей підготовки сімейних психологів. У меті та РН ОП враховано, що психологічні запити із галузі сімейної психології є на сьогодні і будуть у повоєнний час переважаючими. В ОП передбачено досягнення таких РН як психологічний супровід членів родин (РН1, РН4, РН5, РНу13); методи підтримки та психологічної допомоги при втраті (РН10, РН11, РНу13, РНу14, РНу15) (<https://is.gd/umVtFy>). Відтак, здобувачам запропонована обов'язкова дисципліна ОК 6 «Соціально-психологічний супровід сім'ї у воєнний та післявоєнний час», що містить: Змістовий модуль 3 «Соціально-психологічні проблеми сім'ї в умовах війн», Змістовий модуль 4 «Соціально-психологічний супровід шлюбної підсистеми», Змістовий модуль 5 «Соціально-психологічний супровід батьківства в умовах війни», Змістовий модуль 6 «Соціально-психологічний супровід дітей, що постраждали внаслідок війни» (<https://is.gd/mtMWin>).

Крім того, в Університетському каталозі вибіркових дисциплін для вільного вибору здобувачами представлено опис таких освітніх компонентів:

- 1) «Психо-соціальна підтримка учасників бойових дій та членів їхніх сімей» (<https://is.gd/Y9zuHj>);
- 2) «Психологічна безпека особистості» (<https://is.gd/8NdVxE>);

- 3) «Психологія втрати та горя» (<https://is.gd/LKzs5V>);
- 4) «Теоретичні основи травмофокусованої роботи» (<https://is.gd/IK1BA5>);
- 5) «Психологія резильєнтності особистості» (<https://is.gd/UsdKLf>);
- 6) «Психологічні практики збереження здоров'я» (<https://is.gd/Pr05qF>);

У 2025-2026 навчальному році додаємо в університетський каталог вибіркових дисциплін оновлену освітню компоненту «Психологія війни та збройних конфліктів» (<https://is.gd/NkU8HQ>), у якій Змістовий модуль 3 «Військовий і сім'я» та Змістовий модуль 5 «Психологічна реабілітація в умовах війни» безпосередньо розкривають аспекти психологічної допомоги сім'ям військовослужбовців, сім'ям, що переживають невизначену втрату.

Всі означені освітні компоненти не перетинаються за тематикою та мають свій унікальний фокус у загальній системі надання психологічної допомоги членам родини, що потерпають від воєнних дій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Рівень В

Недоліки: Не суттєвим недоліком є те, що у навчальному плані не відведено часу на підготовку до атестаційного екзамену, що вказує на деякі неточності у відображенні фактичного навантаження здобувачів на ОП.

Рекомендації:

1. Гаранту ОП та робочій групі ОП до початку нового навчального року в новій редакції навчального плану виділити час на підготовку до атестаційного екзамену для відображення фактичного навантаження здобувачів на ОП.

2. Гаранту ОП при наступному перегляді ОП проаналізувати структуру та обсяг навчального навантаження здобувачів, з метою оптимізації балансу між аудиторною, самостійною та практичною роботою, враховуючи, що 37,5 % опитаних здобувачів вказали на надмірність навчального навантаження.

3. Гаранту ОП та робочій групі при наступному перегляді ОП розглянути можливість інтеграції психодіагностичного компоненту в рамках окремої дисципліни (наприклад, «Психодіагностика та сімейне консультування» тощо). Наразі психодіагностичні методики розглядаються фрагментарно у межах кількох дисциплін. Зважаючи на наявність виробничої (діагностичної) практики в ОП, було б доцільно виділити окремий освітній компонент, що дозволить здобувачам системно набути психодіагностичні компетентності та ефективно застосовувати їх у практичній діяльності.

Відповідь університету:

1. Атестація студента – це встановлення відповідності засвоєних студентами рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти (п.6.3 Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка <https://cutt.ly/yeOi3cBf>). Відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти обсяг підготовки за

освітньою програмою має становити 90 кредитів. Відтак атестація - це спосіб перевірки здобутих (в обсязі 90 кредитів) результатів навчання відповідної освітньої програми, отже підготовкою є весь період навчання. З огляду на викладене і керуючись "Положенням про освітні програми Київського столичного університету імені Бориса Грінченка" <https://cutt.ly/ue3DhIWO> в освітніх програмах не виділяються кредити на таку форму атестації як Атестаційний екзамен. Водночас зазначимо, що відповідно Додатку В «Положення про освітні програми Київського столичного університету імені Бориса Грінченка» при розробці графіка освітнього процесу передбачено виокремлення одного тижня для кожної форми атестації за ОП. Отже фактичний час на підготовку до Атестаційного екзамену здобувачам забезпечується.

2. Проведення систематичних моніторингів (<https://is.gd/OPQzpf>), які зорієнтовані на предметну рефлексію здобувачами професійної адаптації до запропонованих кафедрою освітніх умов, форм і методів; змісту і процесу навчання у кожному семестрі та умов організації і проходження виробничих практик дозволяє гаранту ОП і кафедрі оперативно впливати на перебіг освітнього процесу. Проте актуалізоване здобувачами 2024 року набору питання навчального навантаження, зокрема, щодо темпу, перенавантаження і тривалості навчання, а також. рекомендація експертної групи щодо необхідності аналізу структури та обсягу навчального навантаження здобувачів узято кафедрою до уваги. Під час оновлення ОП буде проведено внутрішній аудит навчального плану з метою оптимізації співвідношення аудиторної, самостійної та практичної роботи. Планується залучення викладачів кафедри, здобувачів ОП та стейкхолдерів до обговорення можливостей зменшення перевантаження без втрати якості освітньої підготовки. Особлива увага буде приділена інтеграції практико-орієнтованих форм навчання та раціональному розподілу обсягу завдань для самостійної роботи.

3. Проектування ОП передбачало врахування засобів і можливостей розвитку у здобувачів загальних і спеціальних компетентностей (ЗК2 «Здатність проведення досліджень на відповідному рівні»; СК1 «Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики», СК3 «Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності», СК4 «Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік» (<https://is.gd/umVtFy>). Відповідно до цієї вагомої умови, а також враховуючи термін проходження здобувачами Виробничої: діагностичної практики у 2-му семестрі, розроблені викладачами ОП обов'язкові ОК 1- го семестру містять теми, спрямовані на розвиток означених компетентностей. Відтак,

1) ОК2 «Теорія і практика сучасних психологічних досліджень» (<https://is.gd/lsA480>) містить:

- Змістовий модуль 2 «Генетичний модус дослідження свідомості особистості» з такими темами: 5 «Логіко-предметний зміст категорії «свідомість» (методика Самий ранній спогад А. Адлера; методика Ф. Фідлера «Тип установки щодо інших»), 8 «Психологічні парадигмальні призми: концептуальний рівень дослідження свідомості особистості» (модифікована методика С. Каліщук «Мій світ», модифікована методика «Граничного смислу»);

- Змістовий модуль 3 «Експериментальна і експерієнтальна парадигми дослідження особистості в сучасному соціокультурному середовищі» з такими темами: 10 «Експеримент у психології - контрольоване вивчення об'єкту і предмету дослідження» (репертуарний тест ситуативних можливостей Дж. Келлі), 11 «Феноменологічна (експерієнтальна, розуміюча) парадигма психологічних досліджень» (методика «Біографічно-екзистенційний аналіз»);

- Змістовий модуль 4 «Психологічні механізми мотивації і поведінки людини» з темами: 13 «Проблеми дослідження мотивації особистості» (Методика Г. Мюррея ТАТ), 14 «Дослідження соціальної поведінки особистості» (Методика аналізу полярностей А. Ленгле, методика моральності Р. Колберга).

Означені теми розглядаються у практико-орієнтованому форматі із опрацюванням діагностичних методик, що застосовуються у дослідженні означених феноменів.

2) ОК3 «Психологія сім'ї» (<https://is.gd/eET7mM>):

- Змістовий модуль 2 «Структурно-динамічні характеристики сім'ї», тема 4 «Функціонально-рольова структура сім'ї» (методика «Діагностика сімейних ролей подружжя», автори – Д.Є. Карпова, Є.М. Потапчук);

- Змістовий модуль 3 «Психологія формування та адаптації подружньої пари» з темою 5 «Психологія формування шлюбної пари» (методика діагностики шлюбного потенціалу особистості) (ДШПО), автор – Потапчук Є. М.);

- Змістовий модуль 4 «Психологія подружніх взаємин», тема 8 «Феномен задоволеності шлюбом» (опитувальник «Емоційна взаємодія подружжя» (ЕВП), автори – Потапчук Є. М., Посвістак О. А.)

3) ОК4 «Соціально-психологічні технології у роботі із сімейними кризами» (<https://is.gd/qQCuRU>):

- Змістовий модуль 4 «Техніки терапії у роботі з сімейними кризами», тема 12 «Діагностичні алгоритми у підтримці сім'ї» (Методика діагностики емоційної байдужості подружжя, автори – Є.М. Потапчук, Д.Є. Карпова), тест вигорання К. Маслач (адаптація для шлюбно-сімейних взаємин О. Я. Кляпець)

4) ОК 5 «Психологія материнства і батьківства» (<https://is.gd/xsTAeu>):

- Змістовий модуль 4 «Соціально-психологічні основи формування усвідомленого материнства і батьківства» передбачає теми: Практичне заняття 2-3 «Формування навичок усвідомленого батьківства» (4 год.) з опрацюванням методики «Рольовий опитувальник дітородіння (РОД-2) Родштейна М. М.; методика «Самооцінка генералізованого типу прив'язаності» (K.Bartholomew та L. Horowitz, україномовна адаптація укр. М.Казанжи, Ю.Вторнікова);

5) ОК6 «Соціально-психологічний супровід сім'ї у воєнний та післявоєнний час» (<https://is.gd/mtMWin>)

- Змістовий модуль 4 “Соціально-психологічний супровід шлюбної підсистеми”. Практична робота 5-6. Особливості соціально-психологічного супроводу особистості, яка переживає втрату шлюбного партнера. Розробити програму психологічної компоненти в рамках соціально-психологічного супроводу сім’ї в умовах війни зі складною ситуацією в шлюбній підсистемі (методика діагностики подружнього конфлікту (Г. Співак); методика «Шкала оцінки сімейної адаптації й згуртованості – FACES-III» (D. H. Olson, J. Portner, Y. Lavee 1985), опитувальник «Тріада любові» (Р. Стернберг)

- Змістовий модуль 6 “Соціально-психологічний супровід дітей, що постраждали внаслідок війни” Практична робота 11-12. Розробити програму соціально-психологічного супроводу сім’ї зі складною ситуацією в дитячій підсистемі (Опитувальник оцінки сімейної згуртованості та сімейної адаптації для дітей підліткового віку (Д. Олсон)),

б) ОК7 «Психотехнології подолання домашнього і гендернозумовленого насильства» (<https://is.gd/KFaTYm>):

- Змістовий модуль 1 «Діалектика насильства у сучасній науці» з темами: Практичне заняття 1 «Психологічні особливості людини, яка пережила (переживає) насильство»; Практичне заняття 2 «Психологічні особливості людини, яка вчиняє насильство» (опрацювання схеми клінічного інтерв'ю: Зовнішні ознаки психологічних властивостей людини (особливості носіння одягу, взуття, манера говорити, жестикуляція, міміка, особливі прикмети і т.д.). Психологічні особливості способу життя людини (характеристика занять, відношення до них, способів задоволення потреб). Особливості проведення дозвілля. Коло спілкування (з ким і як часто спілкується). Статус у рольовому поведженні людини в системі спілкування. Характер прийнятих рішень. Конкретні вчинки).

Проте, під час наступного перегляду освітньої програми у 2025-2026 н.р. буде проведено аналіз змістового наповнення перерахованих ОК із метою номінування діагностичної складової на рівні тем лекційних, практичних і семінарських занять, а також самостійних робіт. Крім того, робоча група ОП і викладачі кафедри розглянуть варіант розширення відповідних тем у вже наявних змістових модулях, а також варіант додавання змістового модуля Психодіагностики ключової тематики у зміст всіх ОК ОП.

Що стосується запровадження окремої дисципліни, наприклад, «Психодіагностика сімейної системи», на наш погляд, це у певній мірі вихолостило б діагностичну складову діяльності сімейного психолога. Переважно тому, що діагностика як метод роботи сімейного психолога має величезну кількість об’єктів діагностики (особистісні характеристики, сценарні патерни, цінності, очікування, емоційні реагування, засоби комунікації і медіації тощо), які доцільно розглядати у спеціально окреслених темах (запитах) надання психологічної допомоги сім’ї. Саме тому така дисципліна стає формалізованою, обмеженою і від’єднаною від фактичних питань (запитів) сімейної проблематики, які повно і якісно представлено у цілісній системі ОК ОП, що викладаються продовж і 1-го семестру, і у 2-3 семестрах та інтегровано дозволяють реалізувати мету ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Рівень В

Недоліки: Несуттєвий недолік виявлено за підкритерієм 3.2: передумовою вступу на освітню програму (зазначено у профілі ОП) визначено лише наявність ступеня «бакалавр».

Рекомендації:

1. Гаранту ОП до початку вступної кампанії уточнити передумови вступу на дану ОП, а саме доповнити «передумову вступу» не тільки на основі ступеня бакалавра, а і магістра (чи ОКР спеціаліста), навіть здобутого за іншою спеціальністю (за умови успішного проходження вступних випробувань), що буде узгоджуватися з Правилами прийому на навчання до Київського столичного університету імені Бориса Грінченка в 2025 р.

2. Гаранту ОП та НПП провадити заходи для стимулювання академічної мобільності серед здобувачів освіти протягом 2025-2026 н.р.

3. НПП протягом навчального року запровадити практику визнання та перезарахування результатів навчання в межах практичних та семінарських занять ОК, а не лише у межах зарахування окремих завдань самостійної роботи, здобутих в неформальній освіті.

Відповідь університету:

1. Розділ "Передумови вступу" в профілі ОП містить інформацію про нормативні обмеження (мінімально допустимий освітній рівень, конкретизація здобутої на попередньому рівні спеціальності тощо), які пропонуються як обов'язкові умови, без яких вступ на ОП буде неможливий. В цьому випадку визначено, що для вступу на освітню програму передбачено мінімально допустимий рівень освіти - "бакалавр", тобто вступ на цю освітню програму допустимий з наявністю ступеня вищої освіти не нижче бакалавра. Отже вступники, які мають здобутий ступінь магістра (ОКР спеціаліста), який є вищим за ступінь бакалавра, мають право вступати на цю ОП.

Також зазначимо, що в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія для здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти (затвердженого наказом МОНУ від 24.04.2019 № 564) у Розділі III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти вказано, що, “Обсяг освітньо-професійної програми магістра на основі ступеня бакалавра становить 90 кредитів ЄКТС”, тобто Стандарт передбачає мінімальну передумову вступу, що і знайшло своє відображення в освітньо-професійній програмі.

2. Щодо рекомендації експертної групи «провадити заходи для стимулювання академічної мобільності серед здобувачів освіти протягом 2025-2026 н.р.», то хочемо зазначити, кафедра та ЗВО відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (<https://cutt.ly/veWdl3xg>) постійно здійснює роботу щодо пошуку можливостей

для академічної мобільності здобувачів. У ВСО наведено інформацію про участь здобувачів 2024 року набору в академічній мобільності (Україна-Польща-Німеччина). Зокрема 29% здобувачів денної форми пройшли конкурс відбору і мають змогу взяти участь в організованій Університетом академічній мобільності за актуальною проблематикою «Школа рівних можливостей» (<https://is.gd/NNKo1J>). Оприлюднення на офіційному вебсайті Університету інформації про завершення програми академічної мобільності відбудеться 24-25.11.25 р. Крім того НПП кафедри встановлено та підтримуються академічні зв'язки з University of Tartu (Golovko Oleksandra), заклад-партнер ANSB (Академія прикладних наук імені Стефана Баторія в Скерневіце, dr. Teresa Janicka-Panek, професор ANSB), University of Gdańsk Poland (Prpf Małgorzata Lipowska), Mykolas Romeris University Lithuania (Prof. Dr. Mindaugas Briedis) і ведеться планування на 2026 р. академічної мобільності здобувачів ОП «Сімейна психологія».

Щодо активізації академічної мобільності із українським закладом-партнером, наприклад, з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка (чинний Договір УС-83/14 від 05.12.2014, протокол засідання кафедри 2 від 19.02.2024 <https://is.gd/NWnrFD>), то співпраця організовується за декількома напрямками:

- професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка О.В. Савченко є головою Атестаційної комісії ОП Сімейна психологія у 2025-2026 н.р.;

- кафедрою розроблено алгоритм освітньої взаємодії: координація між ун-тами (узгодження списків дисциплін, доступних для академічної мобільності, встановлення правил перезарахування); розробка бази даних з інформацією про доступні дисципліни (назва, кількість кредитів, анотація курсу, викладач); інформування студентів; подання заявки студентами та її схвалення; укладання індивідуального навчального плану, обов'язкового для обох університетів (обсяг, умови навчання); на основі індивідуал. навчальн. плану видається наказ ректора ун-ту про направлення студента (ун-тет, що приймає студента видає наказ про його зарахування); навчання та перезарахування (обов'язкова довідка-сертифікат про вивчення дисципліни);

- під час спільного планування академічної мобільності викладачами кафедри двох університетів узгоджуються дисципліни, які можуть бути перезараховані здобувачам і які спрямовані на формування СК і РН відповідно до змісту ОП.

У 2025–2026 н.р. планується активізація заходів для стимулювання академічної мобільності здобувачів освіти, зокрема шляхом поширення інформації про можливості участі у програмах обміну (Erasmus+, подвійні дипломи, внутрішня академічна мобільність), проведення інформаційних зустрічей, консультацій та залучення партнерських закладів освіти.

3. Щодо зауваження експертної групи щодо запровадження практики визнання та перезарахування результатів навчання в межах практичних та семінарських занять ОК, а не лише у межах зарахування окремих завдань самостійної роботи, здобутих в неформальній освіті протягом навчального року, треба зазначити в Університеті проводиться активна робота з популяризації

можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що регулюється «Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами Київського університету імені Бориса Грінченка» (<https://cutt.ly/XeWdkTfW>), «Положенням про організацію освітнього процесу», Додаток 1 (<https://cutt.ly/yeOi3cBf>). Наявна анкета «Зарахування результатів неформальної освіти (Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти)» (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfOumdeTaKoNW8UgKkyvejFoUqm15LuKQvR_f2SNczP1mMsaA/viewform), яку може заповнити здобувач, що пройшов навчання поза ОП університету у межах вибіркової частини навчального плану ОП. Здобувачу зараховуються кредити і результати неформальної освіти, які вони здобули під час навчання на відкритих онлайн-курсах. Кафедра психології особистості та соціальних практик активно популяризує такі практики. Так, на сайті кафедри розміщена вся інформація в окремій рубриці «Неформальна освіта» (<https://is.gd/7AJqSV>), де, зокрема, зазначена інформація щодо переліку освітніх платформ неформальної освіти, процедури та критеріїв визнання результатів курсів неформальної освіти, додані сертифікати здобувачів про неформальну освіту тощо.

У відповідь на зауваження експертної групи, упродовж 2025-2026 н.р. кафедрою планується упредметнення механізмів та критеріїв визнання результатів неформальної освіти здобувачів у межах практичних і семінарських занять. Викладачі освітніх компонентів будуть поінформовані про можливості перезарахування відповідних результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, з метою забезпечення академічної гнучкості та мотивації здобувачів до професійного розвитку.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Рівень В

Недоліки: Несуттєвий недолік виявлено за підкритерієм 4.3: на сторінці кафедри представлено план роботи науково-практичних студій «Я-психолог» лише за минулий 2024-2025 н.р.

Рекомендації:

1. Оновити план роботи науково-практичних студій «Я-психолог» на 2025-2026 н.р. протягом 1 семестру 2025-2026.
2. Розробити і оприлюднити на сайті кафедри графік роботи наукового гуртка, протягом 1 семестру 2025-2026.
3. Активізувати та стимулювати участь викладачів та здобувачів в міжнародній академічній мобільності та міжнародних академічних проєктах протягом 2025-2026 н.р.

Відповідь університету:

- 1 План роботи науково-практичних студій «Я-психолог» на 2025-2026 н.р. оновлено (<https://is.gd/C7GKnq>). Створено ініціативну групу з 15 учасників – здобувачів 1-го та 2-го курсів ОПП «Сімейна психологія», ОПП «Екстремальна та

кризова психологія», здобувачів 3-4 курсів бакалаврату ОПП «Психологія бізнесу і управління», здобувачів 2-го курсу ОПП «Соціальна психологія».

2. План роботи наукового гуртка «Я – дослідник» на 2025-2026 н.р. оновлено (<https://is.gd/21rw42>). Створено ініціативну групу з 15 учасників – здобувачів 1-го та 2-го курсів ОПП «Сімейна психологія», ОПП «Екстремальна та кризова психологія», здобувачів 3-4 курсів бакалаврату ОПП «Психологія бізнесу і управління».

3. Щодо рекомендації експертної групи «Активізувати та стимулювати участь викладачів та здобувачів в міжнародній академічній мобільності та міжнародних академічних проєктах протягом 2025-2026 н.р.», то хочемо зазначити, кафедра та ЗВО відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (<https://cutt.ly/veWdl3xg>) постійно здійснює роботу щодо пошуку можливостей для міжнародної академічної мобільності викладачів і здобувачів. НПП кафедри встановлено та підтримуються академічні зв'язки з University of Tartu (Golovko Oleksandra), заклад-партнер ANSB (Академія прикладних наук імені Стефана Баторія в Скерневіце, dr. Teresa Janicka-Panek, професор ANSB), University of Gdańsk Poland (Prpf Małgorzata Lipowska), Mykolas Romeris University Lithuania (Prof. Dr. Mindaugas Briedis). У 2025–2026 н.р. планується активізація заходів для стимулювання міжнародної академічної мобільності викладачів і здобувачів освіти, зокрема шляхом участі у міжнародних конференціях. Планується участь, зокрема 11.11.2025 р. на Всеукраїнській науково-практичній конференції (з міжнародною участю) Університету Норд (Королівство Норвегія), Університету прикладних наук Хяме (Фінляндська Республіка), Варшавського університету (Республіка Польща), Сілезького університету у Катовицях (Республіка Польща)) «Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики». Крім того, планується у 2025-2026 н.р. інформаційно активувати електронну сторінку на сайті кафедри з змістовим описом актуальних можливостей міжнародної мобільності; продовжувати практику спільних наукових публікацій із зарубіжними партнерами.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень В

Недоліки: Не суттєвим недоліком є те, що у навчально-методичних матеріалах виявлено відсутність уніфікації оформлення бібліографічних посилань відповідно до чинних нормативних вимог.

Рекомендації: НПП протягом 2025/2026 н.р. здійснити внутрішній методичний моніторинг навчально-методичних матеріалів з метою уніфікації бібліографічних посилань відповідно до чинних нормативних вимог.

Відповідь університету:

Станом на 2025 рік, у науковій і академічній спільноті найактуальнішими є два стилі бібліографічного оформлення використаних чи рекомендованих джерел:

- АРА (American Psychological Association, 7th edition);
- ДСТУ 8302:2015 (національний стандарт України).

Списки рекомендованих джерел у 18 Робочих програмах навчальних дисциплін ОП оформлено: стилем АРА – 12; стилем ДСТУ 8302:2015 – 3. На жаль є 3 РПНД, стилі оформлення списку джерел у яких поєднано, а значить не уніфіковано. НПП кафедри у 2025/2026 н.р. здійснять внутрішній методичний моніторинг навчально-методичних матеріалів з метою уніфікації бібліографічних посилань відповідно до чинних нормативних вимог.

Критерій 6. Людські ресурси. Рівень В

Недоліки: ЕГ встановила недостатній рівень публікаційної активності НПП у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science.

Рекомендації: НПП, що забезпечують викладання за ОП, активізувати публікаційну активність статей у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science протягом 2025-2026 навчального року. Гаранту освітньої програми спільно з НПП доцільно розширити форми інтеграції фахівців-практиків у освітній процес шляхом організації бінарних занять, практико-орієнтованих тренінгів, майстер-класів, воркшопів, наукових дискусій та круглих столів у межах 2025–2026 навчального року, що сприятиме підвищенню практичної спрямованості підготовки здобувачів вищої освіти.

Відповідь університету:

Щодо рекомендації підвищити рівень публікаційної активності НПП у виданнях, індексованих у базах Scopus та Web of Science, зазначимо, що за наявними даними освітня програма демонструє таку статистику публікацій у зазначених наукометричних базах за останні 5-ть років: Столярчук О.А. - 7; Каліщук С.М – 9, з них 2 – Q1 і Q2; Кошарна Н.В. – 7; Кутішенко В.П. – 1; Рева О.М. – 1; Коханова О.П. - 1; Цюман Т.П. – 1; Власенко І.А. – 1. З метою подальшого стимулювання публікаційної активності НПП планується: організація наукових семінарів з академічного письма та міжнародної публікаційної культури; участь викладачів у спільних міжкафедральних і міжнародних дослідницьких проєктах.

Щодо рекомендації експертної групи «розширити форми інтеграції фахівців-практиків у освітній процес шляхом організації бінарних занять, практико-орієнтованих тренінгів, майстер-класів, воркшопів, наукових дискусій та круглих столів у межах 2025–2026 навчального року, що сприятиме підвищенню практичної спрямованості підготовки здобувачів вищої освіти», кафедра і гарант ОП підтримує практику залучення найкращих випускників ОП, практикуючих психологів з 15-20 річним досвідом роботи до викладання ОК (Юрченко Р.А., Ситник А.М., Марнауз Г.Л.), 2-3 річним досвідом (Горькава В.О.,

Жорова С.С., Андрієвська М.О.) досвідом роботи у психологічних установах. Відзначаємо ефективну практику, яку реалізує Університет – це систематичне проведення гостьових лекцій психологами-практиками, а саме активне залучення випускників-практиків, що широко висвітлено на сторінці кафедри (<https://is.gd/se4DqW>). Участь практиків у Дні факультету, Наукових цукернях тощо.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Рівень В

Недоліки: Не суттєвий недолік полягає у використанні спільної матеріально-технічної бази з іншою освітньою програмою («Екстремальна та кризова психологія»), що частково обмежує унікальність ресурсного забезпечення нової ОП і може впливати на самостійність її позиціонування в структурі факультету.

Рекомендації: Керівництву факультету оптимізувати використання спільної матеріально-технічної бази, розглянувши можливість виокремлення або розширення ресурсів, що забезпечуватимуть специфічні потреби ОП «Сімейна психологія». Гаранту ОП та НПП продовжити оновлення навчально-методичного забезпечення, включно з цифровими інструментами для психодіагностики, консультування та підтримки сімей у кризових ситуаціях.

Відповідь університету:

Проектування ОП «Сімейна психологія» відбувалося на тлі багаторічного ґрунтового і ефективного процесу підготовки екстремальних і кризових психологів, види діяльності з якими у сімейних і кризових психологів є єдиними: індивідуальне консультування, елементи психотерапії, фасилітація групових процесів, тілесно-орієнтована і тренінгова робота. Впродовж періоду планування і першого року підготовки сімейних психологів матеріально-технічна база Центрів практичної підготовки і спеціалізовані аудиторії для консультативної та тренінгової роботи – розширилися і збагатилися ресурсами: спеціальними меблями, диференціацією зон консультування і тренінгового навчання і, зокрема, навчально-методичними посібниками, які замовлено кафедрою у серпні 2025 р. і отримано бібліотекою факультету: Вілкінсон М. (2025). *Як змінюється психіка під час психотерапії: емоції, прив'язаність, травма і нейробиологія*. Київ В. Бурлака, 384 с. Лоусон К.Е.(2023). *Матері з межовим розладом та їхні діти*. Київ: В. Бурлака, 374 с. Седих К. (2023). *Психологія сім'ї*. Київ: Академія, 192 с. Цільмак О.М. (2024). *Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі*. Дніпро: Ліра-К, 266 с. Поліщук В. (2023). *Психологія сім'ї*. Суми: Університетська книга, 281с. Штросаль К. Д. (2024). *Терапія прийняття та відповідальності. Процес і практика усвідомлених змін*. Київ: В. Бурлака, 516 с. Хоружий С. М., Лозінська Н. С.(2024). *Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей*. Київ: НДЦ ГП ЗС України, 90 с.

Тим не менш, питання матеріально-технічного забезпечення вагоме і його покращення дозволить оптимізувати використання існуючих ресурсів (центрів

практичної підготовки, мультимедійного обладнання, зони для практичних занять із сімейного (парного): дитячо-батьківського та подружнього консультування тощо).

Оновлення навчально-методичного забезпечення передбачає розробку у 2025-2026 н.р. навчальних симуляцій та варіативних кейсів для тренінгів із сімейного консультування.

Критерій 9. Прозорість та публічність. Рівень В

Недоліки: не виявлено.

Рекомендації: Відповідальному за наповнення сайтів у ЗВО розмістити графік роботи наукових гуртків кафедри на 2025-2026 н.р. у вільному доступі на сайті кафедри.

Відповідь університету:

Графіки роботи науково-практичних студій «Я-психолог» (<https://is.gd/C7GKnq>) і наукового гуртка «Я-дослідник» (<https://is.gd/21rw42>)- розміщено на сайті кафедри у рубриці «Наукові гуртки».